

هفته بعد اعلام کرد ابعاد بحران کرونا به گونه ای است که تعداد بیکاران در جهان را ۳۰۰ میلیون نفر پیش بینی می کنیم.

■ در مقدمه کتاب «توانمندسازی حکومت» اشاره کردید که گسترش ارتباطات باعث شده مردم کشورهای جهان، به رغم تفاوت درآمدها و توان اقتصادی دولت ها، انتظار یکسانی از دولت ها داشته باشند. مثلاً در ایران، ابتدا انتقاد شد که چرا طول قرنطینه فقط دو هفته بود، در مرحله بعد، ابعاد کمک های حمایتی ایران با کمک های کشورهای توسعه یافته مقایسه شد. این مقایسه دقیق است؟

یکی از مشکلات سیاستگذاری همین مقایسه ها است. در یکی از جلسات گفتم که برخی اقدامات به یک مد جهانی تبدیل شده است به این معنی که اگر ما این کارها را نکنیم، گویی دولت ایران بد عمل کرده است. انگار پیروی نکردن از الگوهای جهانی به نوعی از دولت ها مشروعیت زدایی می کند. اما می دانیم در کشورهای اسپانیا و ایتالیا که در آمد بالا دارند، نظام بیمارستانی

از دولت، مانند کمیته امداد و بنیاد مستضعفان، ذیل شورای عالی رفاه کمک ها و حمایت های خود را ساماندهی کردند تا در کمک ها دوباره کاری نشود.

بحران ها، اعم از اقتصادی، طبیعی یا بیماری، می توانند نقاط عطفی داشته باشند. مثالی بزنم. درباره وام، دنبال راهی بودیم تا مردم به سیستم بانکی مراجعه نکنند. گفته شد ابزار اعطای وام ۱۲ میلیون تومانی را نندگان تاکسی، سفته است که باید بخرد و به بانک ارائه کنند. سپس گفته شد سفته الکترونیکی در ایران راه اندازی شود. همین سفته الکترونیکی، یکی از پروژه های اولویت دار دولت بود که از سال ۹۶ مطرح می شد، اما اجرا نشده بود، اما در دوره کرونا، در مدت یک ماه، قانون آن نوشته شد و ما امروز مقررات سفته الکترونیکی داریم. در حوزه رفاه اجتماعی در تلاش بودیم سامانه ای طراحی شود تا همه نیازمندان در آن ثبت شوند و در عین حال افراد یا سازمان های کمک رسان هم بتوانند از طریق آن کمک کنند. تا پیش از کرونا، شرایط این امر فراهم نشد، اما با کمک های وزارت

داشت. یا فجایع طبیعی مانند سونامی، پیامدهایی به این گستردگی نداشته اند. بنابراین، برای مقابله با شرایط جدید، باید سیستم های حمایت اجتماعی خود را برای اقدامات گسترده تر آماده کنیم. شاید بتوان گفت در حال حرکت به سمتی هستیم که سیستم های رفاهی محوریت کارها در دولت ها را به دست بگیرند. زیرا اگر رفاه به معنای حداقل معیشت، در اولویت سیاست ها قرار نگیرد، امنیت کشورها هم زیر سؤال می رود. می دانید که بهار عربی با خودسوزی یک دستفروش در تونس شروع شد. این دستفروش رفته بود از شهرداری مجوز بگیرد و وقتی مجوز ندادند، خود را آتش زد و در نهایت در بستر نارضایتی های اجتماعی این مسأله به یک بحران فراگیر منطقه ای تبدیل شد. ما هم باید ببینیم سیستم های حمایتی ما با چه مشکلاتی روبه رو هستند و این ها را حل کنیم. اما در کنار سیستم های حمایتی خوب ما باید سیستم های اقتصاد کلان خوب داشته باشیم تا بتوانیم از فقر حمایت کنیم.

■ و به این ترتیب چشم انداز شما نسبت به مواجهه با این شرایط چیست؟

■ به کل خانواده ها و یک میلیون تومانی داده شد که می دانیم بسیار کم است اما باید در نظر گرفت که درآمدها و منابع دولت کاهش یافته است مثلاً تا پیش از کرونا روزانه ۹۰ میلیون لیتر بنزین فروخته می شد که در دوره کرونا این میزان به ۳۰ میلیون لیتر رسید این یعنی کاهش درآمد دولت

■ علاوه بر وام یک میلیون تومانی، یک میلیون خانواده یا ۳ میلیون نفر بسته معیشتی دریافت کردند

■ ۱۲ هزار میلیارد تومان برای هزینه های بهداشتی تأمین شد که این رقم یعنی افزایش ۳۰ درصدی بودجه های درمان کشور

■ در بخش حمایتی همه کمک هایی که دولت در نظر گرفته، نزدیک به ۱۰۰ هزار میلیارد تومان است که شاید عدد بزرگی نباشد، اما وقتی آن را با تولید ناخالص داخلی مقایسه می کنیم، می بینیم که در نسبت با اقتصاد و شرایط خاص تحریم، قابل توجه است

■ برای مقابله با شرایط جدید، باید سیستم های حمایت اجتماعی خود را برای اقدامات گسترده تر آماده کنیم

■ شاید بتوان گفت در حال حرکت به سمتی هستیم که سیستم های رفاهی محوریت کارها در دولت ها را به دست بگیرند. زیرا اگر رفاه به معنای حداقل معیشت، در اولویت سیاست ها قرار نگیرد، امنیت کشورها هم زیر سؤال می رود



چشم انداز در کل دنیا منفی است و نمی شود چشم انداز مثبتی را تصویر کرد، ما باید ببینیم که چه کار باید بکنیم یا دنبال چه حوزه های کلی باید باشیم. می دانیم برای اینکه از انتشار آسیب پذیر حمایت کنیم، باید پول بیشتری داشته باشیم و این پول هم باید از سیستم مالیاتی ما بیاید، بنابراین باید سیستم مالیاتی خود را هر چه زودتر بر داده های الکترونیکی مبتنی کنیم تا بتوانیم جلوی فرار مالیاتی را بگیریم. یا در اقتصاد جلوی سوداگری را بگیریم، زیرا این حجم از نقدینگی به هر جاکه وارد شود، می تواند آن بخش را جابجایی کند. در کنار اینکه دولت ها برای آنکه بتوانند درآمد بیشتری داشته باشند، باید ابزارهای بهتری برای شناسایی اقشار کم درآمد و پوشش های بیشتر حمایتی داشته باشند. خلاصه اینکه ما این پدیده (کرونا) جدید است و ما باید خود را برای شرایط سخت تری آماده کنیم.

ارتباطات و با مشارکت کمیته امداد، بهزیستی و معاونت رفاه، این سامانه به مرحله راه اندازی رسیده است. این اتفاق هم به یمن همگرایی ای است که دستگاه های مختلف ذیل شورای عالی رفاه حاضر شدند، دور هم نشستند و این کار انجام شد.

■ بسته های معیشتی حداکثر ۴ ماه است، وام یک میلیون تومانی یک مرحله پرداخت می شود، بیمه بیکاری دوره سه ماهه پرداخت می شود، اما کرونا و پیامدهای اقتصادی و اجتماعی آن هنوز ادامه دارد. در پساکرونا، شما چه چشم اندازی از حوزه رفاهی و اشتغال دارید؟

متأسفانه دنیا در حال حرکت به سمت بحران است و هر چه جلوتر می رویم، بحران ها بیشتر می شود. به عنوان مثال بحران سقوط سهام بانک ها که در ۱۹۲۹ در آمریکا رخ داد و بار دیگر در سال ۲۰۰۸ تکرار شد، ابعاد کوچکی

و درمانی به مرحله فروپاشی رسید و نمی توانست به نیازهای مردم پاسخ دهد، اما در ایران این مسأله رخ نداد. یا دولت پاکستان ابتدا اعلام کرد قرنطینه نخواهیم داشت، زیرا فقرایی که بر اثر بیکاری می میرند، بیشتر از کسانی خواهد بود که ممکن است بر اثر کرونا بمیرند، اما دو هفته به سمت قرنطینه کامل رفت. یا آمریکا و انگلستان هم در ادامه، مسیر سیاست های خود را تغییر دادند. اما به رغم این تجربه ها، در کشور ما از ابتدا این طور گفته می شد که دولت دارد بد عمل می کند. در بخش حمایتی همه کمک هایی که دولت در نظر گرفته، نزدیک به ۱۰۰ هزار میلیارد تومان است که شاید عدد بزرگی نباشد، اما وقتی آن را با تولید ناخالص داخلی مقایسه می کنیم، می بینیم که در نسبت با اقتصاد و شرایط خاص تحریم، قابل توجه است.

■ اتفاق خوب این دوره، این بود که نهادهای خارج